

Ku vzťahu Aktu o digitálnych trhoch a súťažného práva

Simona Rudohradská* – Regina Hučková**

Abstrakt: Príspevok sa zaoberá novoprijatým Aktom o digitálnych trhoch, jeho vzťahom k súťažnému právu ako aj jeho vplyvom na súťažné právo. Právny rámec súťažného práva a štandardné nástroje súťažného práva doposiaľ slúžili vo viacerých prípadoch ako nástroj pre postihovania praktík online platforiem, ktorých konanie vykazovalo určité digitálne špecifiká v nadväznosti na trhovú silu týchto subjektov. Nakoľko predmetom nariadenia je prispievať k správne fungovaniu vnútorného trhu stanovením harmonizovaných pravidiel, ktorými sa pre všetky podniky zabezpečia súťažeschopné a spravodlivé trhy digitálneho sektora v celej Únii, je zrejmé, že sa bude prelínať s problematikou hospodárskej súťaže. Hlavným cieľom príspevku je skúmať a aproximovať základné črty vzťahu medzi Aktom o digitálnych trhoch a súťažno-právnou reguláciou a objasniť vplyv na piliere súťažného práva.

Kľúčové slová: súťažné právo, Akt o digitálnych trhoch, online platformy, strážcovia prístupu, ne bis in idem

Úvod

Návrh nariadenia Akt o digitálnych službách¹ a návrh nariadenia Akt o digitálnych trhoch² boli zverejnené Európskou komisiou dňa 15. decembra 2020 spoločne ako balík právnych aktov. Oba uvedené návrhy nariadení boli (a sú) súčasťou legislatívnej iniciatívy v rámci druhej súčasnej priority Európskej komisie – Európa pripravená na digitálny vek. Medzičasom sa uvedené návrhy nariadení stali predmetom odborných diskusií a prešli riadnym legislatívnym postupom. Akt o digitálnych trhoch nadobudol „plnú“ účinnosť dňa 25. júna 2023³ a Akt o digitálnych službách sa bude v plnom rozsahu uplatňovať od 17. februára 2024.⁴ Stretávame sa s konštatovaním, že predmetná regulácia je

* Mgr. Simona Rudohradská, PhD., odborná asistentka, katedra obchodného a hospodárskeho práva, Právnická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. E-mail: simona.rudohradska@upjs.sk. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6711-2141>.

** Doc. JUDr. Regina Hučková, PhD., docentka, katedra obchodného a hospodárskeho práva, Právnická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. E-mail: regina.huckova@upjs.sk. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4731-0770>. Tento príspevok bol podporený Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0424 *Inovatívna obchodná spoločnosť: vnútrokorporátne premeny, digitálne výzvy a nástup umelej inteligencie* a zmluvy č. APVV-21-0336 *Analýza súdnych rozhodnutí metódami umelej inteligencie*.

1 Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o jednotnom trhu s digitálnymi službami (Akt o digitálnych službách) a o zmene smernice 2000/31/ES, COM/2020/825 final.

2 Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora (Akt o digitálnych trhoch), COM/2020/842 final.

3 Podľa článku 54 Aktu o digitálnych trhoch „[t]oto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. Uplatňuje sa od 2. mája 2023. Článok 3 ods. 6 a 7 a články 40, 46, 47, 48, 49 a 50 sa však uplatňujú od 1. novembra 2022 a články 42 a 43 sa uplatňujú od 25. júna 2023. Ak je však dátum uplatňovania uvedený v druhom pododseku tohto článku neskôr ako 25. júna 2023, uplatňovanie článkov 42 a 43 sa odkladá do dňa uplatňovania uvedeného v druhom pododseku tohto článku.“

4 Podľa článku 93 Aktu o digitálnych službách „[t]oto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie. 2. Toto nariadenie sa uplatňuje od 17. februára 2024. Článok 24 ods. 2, 3 a 6, článok 33 ods. 3 až 6, článok 37 ods. 7, článok 40 ods. 13, článok 43 a kapitola IV oddiely 4, 5 a 6 sa však uplatňujú od 16. novembra 2022.“

podobná napríklad právnej úprave ochrany osobných údajov, známej aj ako GDPR,⁵ ktorá vo vymedzenej oblasti nastavila celosvetový štandard.⁶ Oblasť digitalizácie je v súčasnosti pod gesciou Margrethe Vestager,⁷ ktorá v predchádzajúcej formácii Európskej komisie pôsobila ako európska komisárka pre hospodársku súťaž, čo zdôrazňuje skutočnosť, že sa po prvýkrát významne prepája agenda hospodárskej súťaže s konceptom digitalizácie.

Ako uvádza *Podsún*, v predchádzajúcich obdobiach sme sa pri hospodárskej súťaži stretávali s prístupom, ktorý sa zameriaval práve na ochranu súťažiteľov, a malé a stredne veľké podniky sa zdali byť dôležitejšie ako trhové výsledky pre spotrebiteľov. Naopak Vestager uprednostňuje „ekonomickjší prístup“, ktorý má napomáhať predovšetkým spotrebiteľom benefitovať zo súťažného práva.⁸ Akt o digitálnych trhoch by mal priniesť benefity tak pre komerčných užívateľov platforiem, ako aj pre koncových užívateľov.

Prostredníctvom tohto príspevku sa pokúsime o priblíženie nedávneho vývoja regulácie zameranej (predovšetkým) na veľké online platformy, ďalej sa budeme zaoberať vzťahom nového nariadenia Aktu o digitálnych trhoch a jeho prienikom do práva hospodárskej súťaže, a to so zreteľom k jednotlivým formám nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže (tj. k dohodám obmedzujúcim súťaž, zneužívaniu dominantného postavenia a kontrole koncentrácií), poukážeme na eventuálne aplikačné problémy, ktoré môže uplatňovanie Aktu o digitálnych trhoch priniesť, pričom záverom zhrnieme najrelevantnejšie poznatky. Cieľom príspevku nie je vyčerpávajúco obsiahnuť skutočne komplexnú problematiku vzťahu Aktu o digitálnych trhoch a súťažného práva, ale poukázať na z nášho pohľadu najzásadnejšie aspekty.

1. Všeobecne k regulácii v oblasti digitálnych služieb a trhov

Aj keď to nemusí tak na prvý pohľad pôsobiť a môžeme mať dojem, že nás v online priestore „obklopuje“ iba zopár veľkých online platforiem, v rámci európskeho digitálneho hospodárstva pôsobí viac ako 10 000 online platforiem. Väčšina z nich sú však malé a stredné podniky, pričom najväčší podiel celkovej vytvorenej hodnoty získava malý počet veľkých online platforiem.⁹ Tieto veľké online platformy boli aj v nadväznosti na ich konanie a praktiky, ktoré v podstate predstavujú stráženie akejosi pomyselnej brány (umožňujúcej vstup na vybrané digitálne trhy), označené ako takzvaní strážcovia prístupu. Zo strany Európskej komisie však nedošlo k explicitnému pomenovaniu zmieňovaných veľkých online platforiem. Už návrh Aktu o digitálnych trhoch obsahoval koncept úpravy vystavaný na kvalitatívnych a kvantitatívnych parametroch,¹⁰ prostredníctvom ktorých bola zadefinovaná množina online platforiem, ktoré sú označované ako strážcovia prístupu.¹¹

⁵ Skratka názvu nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), Ú. v. EÚ L 119, 4. 5. 2016, s. 1–88.

⁶ ILICHMAN, D. Akt o digitálnych tržích aneb nová unijní regulace online prostředí. *Právní rozhledy*. 2021, roč. 29, č. 9, s. 324.

⁷ Výkonná podpredsedníčka Európskej komisie pre prioritu „Európa pripravená na digitálny vek“.

⁸ PODSZUN, R. The Digital Markets Act: What's in it for Consumers? *Journal of European Consumer and Market Law*. 2022, Vol. 11, No. 1, s. 2.

⁹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o súťažeschopných a spravodlivých trhoch digitálneho sektora (Akt o digitálnych trhoch), COM (2020) 842 final, s. 1.

¹⁰ *Ibidem*, s. 38, článok 3.

¹¹ Z pôvodného anglického *gatekeepers*, doslovné gramatické znenie je ekvivalentom pojmu vrátnici.

Aj napriek absencii výslovného pomenovania konkrétnych subjektov sa možno oprávnene domnievať, že ide o tzv. Big Tech,¹² označovaných aj skratkou GAFAM¹³ (Google, Amazon, Facebook, Apple, Microsoft).¹⁴ Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že do stanovených kritérií môžu spadať aj iné subjekty, ktoré budú naplňovať zmienené parametre a uvedený výpočet platformami rozhodne nemožno vnímať ako definitívny.

Trhová sila týchto subjektov (strážcov prístupu) spočíva predovšetkým v tom, že na vymedzených trhoch disponujú veľmi stabilnou pozíciou a predstavujú akúsi bránu pre komerčných používateľov, ktorú je nevyhnutné prekonať pre vstup na príslušné trhy. Pre ilustráciu, v rámci trhu internetových vyhľadávačov je Google už stabilne subjektom s výrazným trhovým podielom predstavujúcim 92,9 %.¹⁵ Priamym konkurentom spoločnosti Google na trhu internetových vyhľadávačov je napríklad spoločnosť Bing s trhovým podielom 3,03% či Yahoo! s trhovým podielom 1,22 %.¹⁶ Spoločnosť Google bola v nadväznosti na zneužitie svojho dominantného postavenia účastníkom viacerých súťažných konaní (vnútroštátnych súťažných autorít či Európskej komisie).¹⁷

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že v rámci digitálnej agendy však Akt o digitálnych trhoch (a taktiež aj Akt o digitálnych službách) nepredstavuje prvý legislatívny akt Európskej únie. Ako prvý legislatívny akt Európskej únie pre oblasť online platformami je označované Nariadenie európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2019/1150 z 20. júna 2019 o podpore spravodlivosti a transparentnosti pre komerčných používateľov online sprostredkovateľských služieb (ďalej len „nariadenie 2019/1150“). Nariadenie 2019/1150 je prvou tzv. P2B reguláciou¹⁸ a zároveň prvým pokusom zaviesť horizontálnu reguláciu založenú na konkurencii prispôsobenej platformovej ekonomike.¹⁹

V odbornej spisbe sa stretávame s konštatovaním, že nariadenie 2019/1150 bolo v značnom ohľade aj modelovou reguláciou pre Akt o digitálnych službách.²⁰ V prvom rade nariadenie 2019/1150 stanovilo povinnosti pre poskytovateľov online sprostredkovateľských služieb spočívajúce v požiadavke transparentnosti, neobmedzenej dostupnosti a komplexnosti obchodných podmienok poskytovateľov online sprostredkovateľských služieb vo vzťahu ku komerčnému užívateľovi.²¹ Za druhé, nariadenie 2019/1150 založilo povin-

12 ANDERSON, J. – MARINIELLO, M. Regulating Big Tech: The Digital Markets Act. In: *Bruegel-Blogs* [online]. 16. 02. 2021. [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <<https://go.gale.com/ps/i.do?id=GALE%7CA652062756&sid=googleScholar&v=2.1&it=r&linkaccess=abs&issn=&p=AONE&sw=w&userGroupName=anon%7Ef3b88e4&aty=open+web+entry>>.

13 CABRAL, L. et al. *The EU Digital Markets Act: A Report from a Panel of Economic Experts* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122910>>.

14 Ibidem.

15 Údaj aktuálny pre obdobie január 2023. Globalstats. [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <<https://gs.statcounter.com/search-engine-market-share>>.

16 Ibidem.

17 V kontexte zneužitia dominantného postavenia rezonuje napríklad konanie vedené na Všeobecnom súde, *T-612/17 – Google a Alphabet/Komisia (Google Shopping)*, ECLI:EU:T:2021:763, toho času prebiehajúce odvolacie konanie na Súdnom dvore EÚ, vec vedená pod C-48/22 P.

18 Platform to Business.

19 BANIA, K. The Platform-to-Business Regulation: Taming the “Big Tech” Beast. In: *Concurrences* [online]. May 2020, No. 2, [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <<https://www.concurrences.com/en/review/issues/no-2-2020/articles/94429>>.

20 BUSCH, Ch. – MAK, V. Putting the Digital Services Act into Context: Bridging the Gap between EU Consumer Law and Platform Regulation. *Journal of European Consumer and Market Law*. 2021, Vol. 10, No. 3, s. 114.

21 Definovaný v čl. 2 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1150 z 20. júna 2019 o podpore spravodlivosti a transparentnosti pre komerčných používateľov online sprostredkovateľských služieb.

nosť poskytovateľovi online sprostredkovateľských služieb uvádzať hlavné parametre určujúce poradie a dôvody relatívnej dôležitosti uvedených hlavných parametrov v porovnaní s inými parametrami. Za tretie, zachovávajúc regulačnú konzistenciu, Akt o digitálnych trhoch nadväzuje na nariadenie 2019/1150 tým, že stavia na definíciách vymedzených nariadením 2019/1150, ale aj skutočnosťou, že Komisia môže ťažiť z transparentnosti, ktorú online sprostredkovateľské služby a internetové vyhľadávače musia podľa nariadenia 2019/1150 zabezpečiť pokiaľ ide o praktiky, ktoré by mohli byť podľa zoznamu povinností nezákonné, ak by sa do nich zapojili strážcovia prístupu.

2. Vzťah súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch

Základný regulačný rámec práva hospodárskej súťaže predstavuje čl. 101 a nasl. Zmluvy o fungovaní Európskej únie a v rámci slovenského vnútroštátneho práva je to zákon 513/1991 Zb. Obchodný zákonník odkazujúc v § 42 ods. 2 na osobitný zákon č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže. Tento rámec dopĺňa a spresňuje celá rada ďalších legislatívnych aktov na úrovni práva Európskej únie, či zákonov a podzákonných právnych predpisov vo vnútroštátnom práve.²² V rámci českého vnútroštátneho právneho poriadku je problematika hospodárskej súťaže obsiahnutá tak v zákone č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v § 2972 a nasl., ako aj v zákone č. 143/2001 Sb., o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene niektorých zákonov. Akt o digitálnych trhoch je vo svojej podstate *ex ante* reguláciou predstavujúcou určitú nadstavbu práva hospodárskej súťaže.

Aký je teda vzťah súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch? V prvom rade, cieľom Aktu o digitálnych trhoch by malo byť doplnenie presadzovania práva hospodárskej súťaže.²³ Úlohou Aktu o digitálnych trhoch nie je suplovať právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže, ktoré sa (prirodzene) budú na dotknuté subjekty vzťahovať aj naďalej a svoje opodstatnenie pre aplikáciu na vymedzenú oblasť nestrácajú v žiadnom rozsahu. Podľa znenia Aktu o digitálnych trhoch sú ciele súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch rozličné, nakoľko Akt o digitálnych trhoch má „zabezpečiť, aby trhy, na ktorých pôsobia strážcovia prístupu, boli a zostali súťažeschopné a spravodlivé, nezávisle od skutočných, možných alebo predpokladaných účinkov správania určitého strážcu prístupu, na ktorého sa vzťahuje toto nariadenie, na hospodársku súťaž na danom trhu. Akt o digitálnych trhoch sa teda zameriava na ochranu iného právneho záujmu ako záujmu chráneného uvedenými pravidlami (čl. 101 a 102 ZFEÚ) a malo by sa uplatňovať bez toho, aby tým bolo dotknuté ich uplatňovanie.“²⁴ Diferenciácia Aktu od tradičného súťažného práva sa z nášho pohľadu prejavuje predovšetkým v dvoch smeroch – a to vo vzťahu k špecifickým subjektom, na ktoré sa Akt o digitálnych trhoch sektorovo a výlučne vzťahuje (tzv. strážcovia prístupu), a v uplatnení výhradne pre oblasť digitálnych trhov (ktoré sú v Akte bližšie špecifikované).

²² Na úrovni práva EÚ napríklad nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Nariadenie ES o fúziách), Ú. v. EÚ L 24, 29. 1. 2004, s. 1–22, nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (t. č. čl. 101 a 102 ZFEÚ), Ú. v. EÚ L 4, 1. 2003, s. 1–25, či nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1067 z 1. júna 2023 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie dohôd o špecializácii, Ú. v. EÚ L 143, 2. 6. 2023, s. 20–26, a ďalšie iné.

²³ Čl. 10 preambuly Aktu o digitálnych trhoch.

²⁴ Čl. 11 preambuly Aktu o digitálnych trhoch.

Ďalšími determinantmi odlišnosti sú predovšetkým skutočnosti vyplývajúce zo záväznej časti nariadenia, konkrétne v čl. 1 ods. 6 je uvedené, že uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ, prípadne ďalších vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré zakazujú praktiky spôsobilé obmedzovať hospodársku súťaž, nie je predmetným Aktom o digitálnych trhoch dotknuté. Taktiež je potrebné uviesť, že čl. 101 a 102 ZFEÚ, respektíve konania vedené podľa čl. 101 a 102 ZFEÚ slúžili okrem iného ako zdroj „inšpirácie“ pre vymedzenie praktík, ktoré sú podľa znenia Aktu o digitálnych trhoch zakázané, či pre modelovanie povinností uložených pre strážcov prístupu.²⁵ V neposlednom rade, v snahe vyhnúť sa fragmentácii vnútorného trhu podľa čl. 1 ods. 5 Aktu o digitálnych trhoch sa zakazuje členským štátom ukladať strážcom prístupu ďalšie povinnosti v kontexte zabezpečenia súťažeschopných a spravodlivých trhov vyplývajúce z pozície strážcov prístupu.

V rámci právneho poriadku Slovenskej republiky (zameriavajúc sa na súťažnú reguláciu) nedisponujeme špecifickými predpismi, či ustanoveniami týchto predpisov, ktoré by reflektovali výslovne na problematiku súťažeschopnosti digitálnych trhov. Pokiaľ však vezmeme na zreteľ právne poriadky iných členských štátov, nie je tomu všade tak. Ako vyplýva aj zo stanoviska členských štátov k Aktu o digitálnych trhoch,²⁶ viaceré členské štáty už prijali, či zvažujú prijatie zmeny legislatívy v oblasti súťažného práva zameriavajúc sa na digitálny sektor. Medzi tieto členské štáty zaraďujeme napríklad Nemecko, Rakúsko, Grécko či Taliansko.²⁷ V tomto kontexte poukazujeme napríklad na 10. novelu nemeckého zákona o ochrane hospodárskej súťaže (sekcia 19a GWB²⁸), ktorá umožňuje Bundeskartellamt²⁹ zasiahnuť skôr a účinnejšie, najmä proti praktikám veľkých digitálnych spoločností.³⁰ Súčasne možno uviesť, že predmetná regulácia vykazuje viaceré regulatorné elementy súťažného práva.³¹ Príhodné pomenovanie pre túto reguláciu uviedol Mundt,³² ktorý ho nazval ako „súťažné právo plus“.³³ Poukazujúc na uvedené je zřejmé, že medzi Aktom o digitálnych trhoch a súťažným právom je bezpochyby silná väzba. Na tomto mieste je vhodné zároveň uviesť, že obdobná legislatívna iniciatíva, akou je Akt o digitálnych trhoch, bola predstavená aj vo Veľkej Británii a je známa ako Digital Markets Unit.³⁴

²⁵ Uvedené potvrdzuje aj čl. 19 ods. 1 Aktu o digitálnych trhoch, ktorý stanovuje, že v rámci prieskumu trhu Európska komisia do zoznamu základných platforiemových služieb, prípadne do zoznamu praktík môže zaradiť ďalšie z uvedených, pričom zohľadní práve konania vedené podľa čl. 101 a 102 ZFEÚ.

²⁶ Joint Paper of the Heads of the National Competition Authorities of the European Union: How National Competition Agencies can strengthen the DMA. In: *European Competition Network* [online]. 22. 6. 2021 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/competition/ecn/DMA_joint_EU_NCAs_paper_21.06.2021.pdf>.

²⁷ *Ibidem*, s. 5.

²⁸ Z pôvodného nemeckého Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen – zákon proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže (volný preklad autorky).

²⁹ Nemecká vnútroštátna súťažná autorita.

³⁰ Amendment of the German Act against Restraints of Competition. In: *Bundeskartellamt* [online]. 19. 1. 2021 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Meldung/EN/Pressemitteilungen/2021/19_01_2021_GWB%20Novelle.html>.

³¹ HEINZ, S. Draft German Competition Rules on Powerful Digital Gatekeepers. In: *Kluwer Competition Law Blog* [online]. 11. 12. 2020 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <<http://competitionlawblog.kluwercompetitionlaw.com/2020/12/11/draft-german-competition-rules-on-powerful-digital-gatekeepers/>>.

³² Andreas Mundt, predseda nemeckého Úradu pre ochranu hospodárskej súťaže.

³³ HEINZ, S. *Draft German Competition Rules on Powerful Digital Gatekeepers*.

³⁴ K tomu pozri napríklad DUNNE, N. Pro-competition Regulation in the Digital Economy: the United Kingdom's Digital Markets Unit. *The Antitrust Bulletin*. 2022, Vol. 67, No. 2, s. 341–346.

Ďalšou otázkou, ktorá vyvstáva na pozadí vzťahu súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch je ich vzájomné uplatňovanie. Ako uvádzame aj vyššie, uplatňovanie Aktu o digitálnych trhoch by malo byť realizované popri štandardnej súťažnej regulácii. S ohľadom na *ex ante* povahu predmetného nariadenia je zrejmé, že presadzovanie Aktu o digitálnych trhoch bude v mnohých ohľadoch rýchlejšie či efektívnejšie ako uplatňovanie nástrojov súťažného práva, hneď z niekoľkých dôvodov. Súťažná autorita nebude nútená preskúmať, či uvedený súťažiteľ skutočne disponuje dominantným postavením, nakoľko množina strážcov prístupu bude ohraničená kvalitatívnymi a kvantitatívnymi parametrami (pričom Európska komisia v nadväznosti na čl. 3 ods. 3 Aktu o digitálnych trhoch bude notifikovaná o tom, ktorý každý subjekt je v pozícii strážcu prístupu³⁵) a následne taktiež nebude nutné realizovať rozsiahle analytické skúmanie potenciálneho zneužitia dominantného postavenia, keďže Akt o digitálnych trhoch obsahuje výpočet konaní, ktoré sú zo strany strážcov prístupu zakázané a výpočet povinností, ktoré je strážca prístupu povinný vykonať. Niektorí autori uvádzajú, že by za uvedených okolností mohlo dôjsť k prevládaniu uplatňovania Aktu o digitálnych trhoch pred súťažným právom.³⁶ Konceptia Aktu o digitálnych trhoch je stavaná na takzvanom univerzálnom prístupe,³⁷ čo znamená, že bez ohľadu na rozličnosť obchodných modelov, ich štruktúr či charakteristík sú všetky povinnosti podľa čl. 5 a 6 Aktu uložené všetkým strážcom prístupu a nie sú im nijako prispôbované. V neposlednom rade, aj napriek „doširoka“ koncipovanej generálnej klauzule zneužívania dominantného postavenia (či iných nedovolených foriem obmedzovania hospodárskej súťaže), tieto nemusia byť za každých okolností spôsobilé poňať sofistikované praktiky veľkých online platforiem.

3. Konanie podľa Aktu o digitálnych trhoch a súťažného práva – úvahy k zásade *ne bis in idem*

V praxi nie je vylúčené, aby sa určitá online platforma (v pozícii strážcu prístupu) dopustila konania, ktoré bude spôsobilé porušiť právo hospodárskej súťaže, ale zároveň sa dostať aj do rozporu s Aktom o digitálnych trhoch. Ako príklad by sme si mohli uviesť situáciu, kedy by strážca prístupu bránil komerčnému používateľovi ponúkať koncovým používateľom rovnaké produkty alebo služby prostredníctvom online sprostredkovateľských služieb tretích strán alebo prostredníctvom ich vlastných priamych online predajných kanálov za ceny alebo za podmienok, ktoré sa líšia od cien alebo podmienok ponúkaných prostredníctvom online sprostredkovateľských služieb strážcu prístupu, čím by sa dopustil konania, ktoré by bolo v rozpore s čl. 5 ods. 3 Aktu o digitálnych trhoch. Pokiaľ by tak učinila online platforma, ktorá je v dominantnom postavení, a podmienila by napríklad ponúkanie výrobkov komerčnými používateľmi vo vzťahu ku (konečným) spotrebiteľom takou podmienkou, že tieto vybrané tovary alebo služby môžu poskytovať výlučne prostredníctvom tejto platformy, mohlo by sa v teoretickej rovine jednať o zneužitie jej

³⁵ Nevynímajúc kompetencie Komisie spočívajúce v označení subjektu za strážcu prístupu v nadväznosti na čl. 3, respektíve čl. 21 Aktu o digitálnych trhoch.

³⁶ FERNÁNDEZ, C. A New Kid on the Block: How Will Competition Law Get along with the DMA? *Journal of European Competition Law & Practice*. 2021, Vol. 12, No. 4, s. 271.

³⁷ Volný preklad autorky, z pôvodného anglického „one-size-fits-all approach“.

dominantného postavenia, podľa čl. 102 písm. a),³⁸ ktoré by malo nepriaznivý vplyv na hospodársku súťaž. V určitých prípadoch (ako uvádzame na príklade) by teda teoreticky mohlo dôjsť k postihovaniu určitého konania prostredníctvom súťažného práva a taktiež aj Aktu o digitálnych trhoch simultánne, čím by mohlo dôjsť k nárazu na zásadu *ne bis in idem*.

Zásada *ne bis in idem* bola v kontexte súťažného práva, respektíve konaní vedených súťažnými autoritami paralelne (napr. v prípade vedenia konaní viacerými vnútroštátnymi súťažnými autoritami zároveň, prípadne vedenie konania vnútroštátnou autoritou a Európskou komisiou, a napokon aj viacerými súťažnými autoritami a Európskou komisiou) vykladaná respektíve posudzovaná aj Súdny dvorom Európskej únie. Na prípade spoločnosti Booking.com zásadu *ne bis in idem* v súťažno-právnom kontexte analyzoval Petr, ktorý konštatuje, že do budúca by prístup paralelného vyšetrovania zo strany viacerých súťažných orgánov mal byť opustený.³⁹ Za dôležitý vo vymedzenom kontexte možno označiť rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Toshiba⁴⁰ a rovnako tak aj návrhy generálnej advokátky Juliane Kokott v predmetnej veci.⁴¹ Ako poukazuje generálna advokátka, sudy Únie doposiaľ v konaniach týkajúcich sa práva hospodárskej súťaže vychádzali z toho, že uplatnenie zásady *ne bis in idem* podlieha trojakej podmienke, a to *totožnosti skutkov, totožnosti páchatela a totožnosti chráneného právneho záujmu*. V prípade tretej podmienky je potrebné poznamenať, že Akt o digitálnych trhoch v čl. 11 preambuly stanovuje, že sa zameriava na ochranu iného právneho záujmu akým je záujem chránený pravidlami súťažného práva.

Zásada *ne bis in idem* zakazuje, aby tá istá osoba bola za to isté protiprávne konanie na účely ochrany toho istého právneho záujmu potrestaná viackrát.⁴² Vo svojich návrhoch generálna advokátka ďalej uvádza, že z troch uvedených podmienok je splnenie dvoch – zhodnosť skutku a zhodnosť páchatela, nesporné. Sporné je naproti tomu splnenie tretej podmienky, to znamená kritéria *totožnosti chráneného právneho statku, respektíve chráneného právneho záujmu*.⁴³ Ako príklad uvádza, že Súdny dvor v kartelových veciach odmietol zákaz kumulatívneho ukladania sankcií vo vzťahu Únie k tretím štátom. Generálna advokátka poukazuje aj na zásadnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v nadväznosti na Dohovor o ochrane ľudských práv, pričom poukazuje na to, že ESLP vychádza iba z totožnosti skutkového stavu a výslovne nie z právnej kvalifikácie skutku.⁴⁴ V dôsledku toho je nevyhnutné konštatovať, že na určenie *idem* v zmysle zásady *ne bis in idem* je rozhodujúca iba zhodnosť materiálneho činu chápaná ako súbor konkrétnych okolností, ktoré sú navzájom neoddeliteľne spojené. Inými slovami, dotknutý teda musí byť skutkový stav alebo v podstate rovnaký skutkový stav.⁴⁵

³⁸ Pre účely konštatácie, že sa jedná o zneužitie dominantného postavenie toho-ktorého podnikateľského subjektu by prirodzene bolo potrebné urobiť rozsiahlejšie vyšetrovanie zahŕňajúce jednak preverenie pozície tohto subjektu na relevantnom trhu, a taktiež aj spôsobilosť uvedeného konania „naplniť“ podstatu inštitútu zneužívania dominantného postavenia, pričom spôsoby, ktoré sa za zneužitie dominantného postavenia môžu rozumieť, sú vymenované len demonštratívne.

³⁹ PETR, M. Zásada *ne bis in idem* v unijním soutěžním právu. *Právník*. 2020, roč. 159, č. 2, s. 186.

⁴⁰ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 14. februára 2012, *Toshiba Corporation a iní*, C-17/10, ECLI:EU:C:2011:552.

⁴¹ Návrhy generálnej advokátky Juliane Kokott zo dňa 08. septembra 2011, *Toshiba Corporation a iní*, ECLI:EU:C:2011:552.

⁴² *Ibidem*, bod 114.

⁴³ *Ibidem*, bod 115.

⁴⁴ *Ibidem*, bod 121.

⁴⁵ *Ibidem*, bod 124.

Uvedené závery však vychádzajú zo skutkového stavu, kedy bolo paralelne uplatňované právo hospodárskej súťaže vnútroštátnymi orgánmi a súťažnou autoritou Únie, vykazujúc určité odlišnosti naproti situácii, kedy by bol sankcionovaný subjekt za protisúťažné praktiky podľa súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch. V dôsledku zmienených odlišností je otázne, či by rovnaký „postup“ respektíve prezentované závery bolo možné aplikovať na situáciu paralelného uplatnenia súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch. Nie je možné s určitosťou konštatovať, či by tieto boli aplikovateľné, čo by prirodzene vyplývalo z osobitostí veci samej. Charta základných práv Európskej únie upravuje v čl. 50 právo ne byť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin, konkrétne „nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.“ Zásada *ne bis in idem* je však aj všeobecnou zásadou práva Únie.⁴⁶

Na zásadu *ne bis in idem* napokon reflektuje aj samotný Akt o digitálnych trhoch, stanovujúc, že „dodržiavanie povinností uložených týmito nariadením by malo byť vynútiteľné formou pokút a pravidelného penále. Na tento účel by sa mali stanoviť primerané výšky pokút a pravidelného penále za neplnenie povinností a porušenie procesných pravidiel, ako aj primerané premlčacie lehoty, v súlade so zásadami proporcionality a *ne bis in idem*.“⁴⁷ Za účelom presadzovania Aktu by preto „Komisia a príslušné vnútroštátne orgány mali koordinovať svoje úsilie v oblasti presadzovania s cieľom zabezpečiť dodržiavanie uvedených zásad. Komisia by predovšetkým mala zohľadniť všetky pokuty a pravidelné penále uložené tej istej právnickej osobe za tie isté skutky prostredníctvom konečného rozhodnutia v konaniach týkajúcich sa porušenia iných pravidiel Únie alebo vnútroštátnych pravidiel, aby sa zabezpečilo, že celkové uložené pokuty a pravidelné penále zodpovedajú závažnosti spáchaných porušení.“⁴⁸

Stotožňujeme sa však s názorom, že pri materiálnej zhodnosti skutku vo všeobecnosti by sankcionovanie na právnom základe dvoch odlišných právnych predpisov narúšalo zásadu *ne bis in idem*, ktorá je všeobecnou zásadou práva Únie. Relevantnými faktormi pri posudzovaní konania, ktoré by bolo v rozpore so súťažnými pravidlami a zároveň aj Aktom o digitálnych trhoch, by taktiež mohli byť rozsah konania a účinky takéhoto konania. Pokiaľ by praktika platformy bola v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže a bola by sankcionovaná vnútroštátnou súťažnou autoritou, pričom by takéto konanie malo účinky len v rámci územia jedného členského štátu, zatiaľ čo Európska komisia by sankcionovala konanie v rozpore s Aktom o digitálnych trhoch, ktoré by malo účinky na podstatnej časti vnútorného trhu Únie, nemuselo by to automaticky znamenať rozpor s *ne bis in idem*. Podobnú argumentačnú líniu v kontexte prípadu Toshiba prezentoval aj Messina uvádzajúc, že Súdny dvor v prípade Toshiba pripomenul, že pravidlá hospodárskej súťaže na úrovni Európskej únie a na vnútroštátnej úrovni posudzujú obmedzenia hospodárskej súťaže z rôznych uhlov pohľadu a oblasti ich uplatňovania sa nezhodujú, pričom zároveň uznal, že táto situácia sa nezmenila ani prijatím nariadenia 1/2003.⁴⁹

⁴⁶ Ibidem, bod 99. Generálna advokátka v tomto smere poukazuje na ustálenú judikatúru SD EÚ, bližšie pozri judikatúru k poznámke pod čiarou 105.

⁴⁷ Čl. 86 preambuly Aktu o digitálnych trhoch.

⁴⁸ Ibidem, čl. 86.

⁴⁹ MESSINA, M. The Operation of *ne bis in idem* in the Application of European Union Competition Law Rules across the European Union: Recent Developments in the Light of the Toshiba Case. *ERA Forum*. 2012, Vol. 13, No. 2, s. 171.

4. K jednotlivým nedovoleným formám obmedzovania hospodárskej súťaže

Súťažné právo je postavené na tzv. trojpilierovej sústave. Jednotlivé piliere hospodárskej súťaže predstavujú zákaz dohôd obmedzujúcich súťaž, zákaz zneužívania dominantného postavenia a kontrolu koncentrácií. Vývoj digitálnej ekonomiky, nové obchodné stratégie, nové formy interakcie so spotrebiteľmi, zhromažďovanie užívateľských údajov a používanie analýz prinieslo spočiatku otázky, čo z uvedeného je skutočne problémom súťažného práva.⁵⁰ Bez ohľadu na komplexnosť a multidisciplinaritu vymedzenej problematiky, tradičné inštitúty práva hospodárskej súťaže doposiaľ slúžili vo viacerých prípadoch ako nástroje pre postihovanie nekalých praktík online platforiem,⁵¹ disponujúcich veľkou trhovou silou, bez ohľadu na špecifiká digitálneho priestoru. *Carugati*⁵² sa venoval konaniam prebiehajúcim na úrovni vnútroštátnych súťažných autorít, ktoré sa týkali digitálnej ekonomiky, pričom vypracoval prehľad o realizovaných konaniach v rozmedziach rokov 2010–2021. Podľa jeho záverov napríklad Slovenská republika v období rokov 2010–2021 nerealizovala žiadne konania týkajúce sa digitálnej ekonomiky. Rovnako tak absentuje údaj o konaniach vedených Úradom pro ochranu hospodárskej súťaže, avšak podľa dostupných údajov česká súťažná autorita viedla v období rokov 2018–2019 konanie voči online platforme Booking.com, ktoré sa týkalo nedovolennej vertikálnej dohody brániacej rozvoju konkurencie.⁵³

O tom, či takéto postihovanie nekalých praktík prostredníctvom súťažného práva možno označiť za efektívne, nepanuje medzi odbornou verejnosťou úplná zhoda. V odbornej spisbe sa stretávame tak s názormi, že súťažné právo predstavovalo efektívny a účinný prostriedok pre postihovanie praktík vykazujúcich určité digitálne špecifiká, a naopak aj s tvrdením, že súťažné právo v tejto oblasti zlyhalo.⁵⁴ Okrem týchto dvoch názorových prúdov možno rozoznať ešte pohľad prisvedčujúci tomu, že súťažné právo síce doposiaľ predstavovalo účinný nástroj pre postihovanie vybraných nekalých praktík veľkých online platforiem, avšak navzdory tomu je potrebná špecifická regulácia, ktorá by reflektovala výslovne potreby digitálnych trhov. Prikláňame sa k tretiemu prezentovanému názoru, a teda že súťažné právo doposiaľ slúžilo ako účinný nástroj, pretože je možné ho aplikovať naprieč disciplínami, bez sektorových alebo technických obmedzení. To ho robí obzvlášť vhodné na riešenie technologických posunov, ktoré spochybňujú hranice medzi rôznymi sektormi hospodárstva.⁵⁵ Nová regulácia však bude pôsobiť cielenejšie a efektívnejšie.

⁵⁰ EZRACHI, A. EU Competition Law Goals and the Digital Economy. *Oxford Legal Studies Research Paper No. 17/2018* [online]. 21.07.2018 [cit. 2023-07-17]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3191766>.

⁵¹ PODSZUN, R. – BONGARTZ, P. The Digital Markets Act: Moving from Competition Law to Regulation for Large Gatekeepers. *Journal of European Consumer and Market Law*. 2021, Vol. 10, No. 2, s. 60.

⁵² CARUGATI, Ch. The Role of National Authorities in the Digital Markets Act [online]. 04. 11. 2021 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3947037>.

⁵³ Rozhodnutie zo dňa 01. novembra 2019, č. j. RO219/2018/HS-29914/2019/310/AŠI. Dostupné z: <<https://www.uohs.cz/cs/hospodarska-soutez/sbirky-rozhodnuti/detail-16474.html>>.

⁵⁴ WITT, A. Platform Regulation in Europe—per se Rules to the Rescue? *Journal of Competition Law & Economics*. 2022, Vol. 18, No. 3, s. 670; alebo pozri BROADBENT, M. The Digital Services Act, the Digital Markets Act, and the New Competition Tool. In: *Center for Strategic & International Studies* [online]. November 2020 [cit. 2023-07-18], s. 4. Dostupné z: <<https://www.csis.org/analysis/digital-services-act-digital-markets-act-and-new-competition-tool>>.

⁵⁵ *Joint Paper of the Heads of the National Competition Authorities of the European Union: How National Competition Agencies can strengthen the DMA*, s. 1.

Zmieňované digitálne špecifiká predstavujú napríklad prácu s veľkým množstvom užívateľských dát, ktoré užívatelia platforiem generujú, legalitu zberu a spracovania týchto dát, spôsob a metódy podmieňovania zberu údajov, analýzu veľkých dát, či zber a spracovanie a ďalšie využívanie dát o aktivitách užívateľov aj mimo platforiem.⁵⁶ Ako naznačuje uvedená enumerácia, v kontexte pôsobenia veľkých online platforiem dochádza k výraznému prepojeniu s problematikou ochrany osobných údajov. Aj keď používanie online platforiem akými sú napríklad Facebook či Google je v súčasnosti bezodplatné, ako platišlo za poskytnutie takýchto služieb sociálnych sietí či služieb internetového vyhľadávača slúžia v podstate naše údaje, ktoré napomáhajú týmto platformám v plnom presadzovaní sieťového účinku. V nasledujúcich podkapitolách sa zameriame na priblíženie súvzťažnosti Aktu o digitálnych trhoch a jednotlivých foriem nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže, ktoré upravuje tak slovenský vnútroštátny právny poriadok, ako aj český vnútroštátny právny poriadok či európske právo.

4.1 Zneužívanie dominantného postavenia

Azda najrelevantnejším inštitútom súťažného práva, či lepšie povedané, najrelevantnejšou formou nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže, je vo vymedzenom smere práve zneužívanie dominantného postavenia. Napokon, toto tvrdenie podporuje aj samotná textácia preambuly Aktu o digitálnych trhoch.⁵⁷ Ako uvádzame aj vyššie, na konanie strážcov prístupu sa prirodzene aplikujú aj pravidlá hospodárskej súťaže či pravidlá týkajúce sa ochrany osobných údajov užívateľov online platforiem, avšak tie nemusia byť za každých okolností účinne aplikovateľné. Navyše, *ex ante* povaha Aktu o digitálnych trhoch sa pri praktikách strážcov prístupu javí ako vhodnejšia alternatíva k *ex post* pravidlám hospodárskej súťaže. Problematickosť sa prejavuje predovšetkým v troch smeroch. Po prvé, v prípade aplikácie pravidiel hospodárskej súťaže, konkrétne zneužívania dominantného postavenia, je súťažná autorita povinná preskúmať, či konkrétny subjekt uplatňujúci nekalosúťažné praktiky takýmto dominantným postavením disponuje. Nie je teda pravidlom, že strážca prístupu musí mať na vymedzenom relevantnom trhu nevyhnutne dominantné postavenie v zmysle súťažno-právnych predpisov. Pokiaľ by platforma deformujúca svojimi praktikami trhy v rámci digitálneho sektora nedisponovala dominantným postavením, jej sankcionovanie by bolo na podklade zneužívania dominantného postavenia vylúčené. Za druhé, takéto preskúmanie trhovej sily v podobe (existencie) dominantného postavenia môže byť značne zdĺhavé či komplikované. A napokon, zákaz zneužívania dominantného postavenia nemusí byť spôsobilý poňať všetky praktiky strážcov prístupu, ktoré sa javia ako deformujúce digitálne trhy a zároveň majúce nepriaznivé účinky tak vo vzťahu ku konkurentom, ktorí sú zamedzení v prístupe na ten ktorý trh, ale taktiež aj pre spotrebiteľov, či lepšie povedané používateľov týchto platforiem.

Zneužívanie dominantného postavenia veľkými online platformami bolo posudzované viacerými súťažnými autoritami, a to tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ Komisiou. Účelom príspevku nie je analýza všetkých konaní, kde sa potenciálni strážcovia prístupu dostali do pozície subjektu zneužívajúceho dominantné postavenie, ale poukaz

⁵⁶ Možno ich označiť ako dáta z tretích strán, tj. napríklad z iných aplikácií v prípade mobilného zariadenia či počítača.

⁵⁷ Pozri napríklad bod 5 preambuly Aktu o digitálnych trhoch.

na tie, ktoré by možno najvýstižnejšie charakterizovali, akým spôsobom môže Akt o digitálnych trhoch pôsobiť efektívne. Stručne zosumarizujeme teda prípad známej sociálnej siete Facebook, v súčasnosti pôsobiacej pod názvom Meta Platforms a i.

Nemecká súťažná autorita (Bundeskartellamt) začala vnútroštátne administratívne konanie⁵⁸ voči spoločnosti Facebook v roku 2016 v nadväznosti na podozrenie zo zneužívania dominantného postavenia týkajúce sa používania údajov o používateľoch tejto platformy. V odbornej verejnosti prípad zarezonoval aj v dôsledku intenzívneho prepojenia problematiky ochrany osobných údajov s hospodárskou súťažou. Nemecký súťažný orgán sa domnieval, že Facebook porušuje pravidlá ochrany osobných údajov, ktoré môžu byť zároveň zneužitím jej dominantného postavenia spočívajúc v ukladaní neférových podmienok používateľom Facebooku. Sporným bol predovšetkým zber údajov o užívateľoch aj mimo platformy Facebook a to tak z aplikácií, ako aj webových stránok tretích subjektov. V rámci prejednávanej veci sa naskytla aj otázka, do akej miery je úrad na ochranu hospodárskej súťaže oprávnený posudzovať protisúťažné konanie v kontexte súladnosti s GDPR, respektíve či je takýto orgán oprávnený konštatovať nesúlad všeobecných podmienok používania platformy s GDPR. Nemecká súťažná autorita dotknutej spoločnosti neuložila pokutu, ale povinnosť ukončiť používanie takých politík zberu dát, ktoré zahŕňajú zhromažďovanie údajov o používateľoch a zariadeniach z iných služieb a nástrojov Facebooku bez toho, aby používatelia vyjadrili s nimi súhlas a taktiež aj ich kombinovanie s údajmi z Facebooku na účely súvisiace so sociálnou sieťou.⁵⁹ Nakoľko sa spoločnosť Facebook s rozhodnutím vnútroštátnej nemeckej súťažnej autority nestotožnila, obrátila sa na Vyšší regionálny súd v Düsseldorfe, ktorý opatrením nariadil odkladný účinok rozhodnutia Bundeskartellamtu. Vnútroštátny nemecký súd vydal doposiaľ iba rozhodnutie predbežnej povahy, ktoré bolo v podstate v neprospech Bundeskartellamtu,⁶⁰ prikláňajúc sa k argumentom Facebooku,⁶¹ pričom zdôraznil, že má pochybnosti o zákonnosti tohto rozhodnutia.⁶² Vnútroštátny nemecký súd ďalej uviedol, že „spracúvanie údajov spoločnosťou Facebook nespôsobuje žiadnu relevantnú konkurenčnú ujmu ani nepriaznivý vývoj hospodárskej súťaže. To platí tak pre vykorisťovateľské zneužívanie na úkor spotrebiteľov zúčastňujúcich sa na sociálnej sieti Facebook, ako aj vo vzťahu k vylučujúcemu zneužívaniu na úkor skutočného alebo potenciálneho konkurenta Facebooku.“⁶³

Napokon sa vnútroštátny nemecký súd s prejudiciálnymi otázkami obrátil na Súdny dvor Európskej únie, ktorý (okrem ostatných výrokov rozsudku) rozhodol, že s výhradou dodržania povinnosti lojálnej spolupráce s dozornými orgánmi môže orgán na ochranu hospodárskej súťaže členského štátu v rámci preskúmania, či došlo k zneužitiu dominantného postavenia podnikom v zmysle článku 102 ZFEÚ, konštatovať, že všeobecné podmienky používania vypracované týmto podnikom a týkajúce sa spracúvania osobných

⁵⁸ Bundeskartellamt, Case B6-22/16 [online]. 15. 2. 2019 [cit. 2013-07-17], s. 12. Dostupné z: <<https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Entscheidung/EN/Fallberichte/Missbrauchsaufsicht/2019/B6-22-16.html>>.

⁵⁹ Ibidem.

⁶⁰ BOTTA, M. – WIEDEMANN, K. Exploitative Conducts in Digital Markets: Time for a Discussion after the Facebook Decision. *Journal of European Competition Law & Practice*. 2019, Vol. 10, No. 8, s. 470.

⁶¹ Unofficial translation of the decision Facebook /J. Bundeskartellamt – The Decision of the Higher Regional Court of Düsseldorf (Oberlandesgericht Düsseldorf) in interim proceedings, Case VI-Kart 1/19 (V) [online]. 26. 8. 2019 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <<https://www.d-kart.de/wp-content/uploads/2019/08/OLG-D%C3%BCsseldorf-Facebook-2019-English.pdf>>.

⁶² Ibidem, s. 5.

⁶³ Ibidem, s. 6.

údajov a ich vykonávanie nie sú v súlade s nariadením 2016/679, ak je toto konštatovanie potrebné na preukázanie existencie takéhoto zneužitia.⁶⁴ Súdny dvor EÚ zároveň uviedol, že vzhľadom na povinnosť lojálnej spolupráce sa vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže nemôže odchyliť od rozhodnutia príslušného vnútroštátneho dozorného orgánu alebo príslušného vedúceho dozorného orgánu týkajúceho sa všeobecných podmienok alebo podobných všeobecných podmienok, pričom pokiaľ má orgán na ochranu hospodárskej súťaže pochybnosti o rozsahu takéhoto rozhodnutia, ak sú uvedené podmienky alebo podobné podmienky zároveň predmetom preskúmania zo strany týchto orgánov alebo ak sa orgán na ochranu hospodárskej súťaže v prípade neexistencie vyšetrovania alebo rozhodnutia zo strany uvedených orgánov domnieva, že predmetné podmienky nie sú v súlade s nariadením 2016/679, musí sa poradiť s týmito dozornými orgánmi a požiadať ich o spoluprácu, aby sa zbavil svojich pochybností alebo určil, či treba počkať na prijatie ich rozhodnutia pred začatím vlastného posúdenia. Ak tieto dozorné orgány nevzniesú námietku alebo neodpovedia v primeranej lehote, orgán na ochranu hospodárskej súťaže môže pokračovať vo vlastnom vyšetrovaní.⁶⁵ Napokon, v nadväznosti na otázku zneužívania dominantného postavenia Súdny dvor EÚ konštatoval, že okolnosť, že prevádzkovateľ online sociálnej siete, ktorý má dominantné postavenie na trhu s online sociálnymi sieťami, sama osebe nebráni tomu, aby používatelia takejto siete mohli platne udeliť súhlas so spracúvaním svojich osobných údajov týmto prevádzkovateľom v zmysle článku 4 bodu 11 GDPR. Táto okolnosť však predstavuje dôležitý prvok na určenie, či bol súhlas skutočne udelený platne, a najmä slobodne, čo musí preukázať uvedený prevádzkovateľ.⁶⁶

Pokiaľ nazrieme na praktiku online platformy Facebook (v nadväznosti na zmieňované administratívne a súdne konania), práve Akt o digitálnych trhoch by mal takýmto pomerne zdĺhavým a komplikovaným konaniam zabrániť. S prihliadnutím na čl. 5 ods. 2 písm. a) Aktu o digitálnych trhoch, ktorý zakazuje strážcovi prístupu spracúvať na účely poskytovania online reklamných služieb osobné údaje koncových používateľov využívajúcich služby tretích strán, ktoré využívajú jeho základné platformové služby, bez toho, aby bol oboznámený s konkrétnou voľbou a udelil svoj súhlas v zmysle GDPR, je možné konštatovať, že tento by bol na danú situáciu aplikovateľný. V ideálnom prípade by teda zber takýchto údajov bol konvalidovaný súhlasom užívateľa platformy, alternatívne by za porušenie svojej povinnosti strážca prístupu bol sankcionovaný v zmysle Aktu o digitálnych trhoch. Otázne zostáva, do akej miery a aké údaje je možné konvalidovať (pre účely spracovania osobných údajov) súhlasom dotknutej osoby. Napokon, je na každého slobodnom uvážení, či sa tú-ktorú platformu rozhodne používať a zveriť jej so svojím súhlasom spracovanie svojich údajov.

4.2 Koncentrácie

Okrem zneužívania dominantného postavenia má Akt vplyv aj na inštitút kontroly koncentrácií. Kontrolu koncentrácií na úrovni práva EÚ upravuje samostatné nariadenie

⁶⁴ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 04. júla 2023, *Meta Platforms a iní (Conditions générales d'utilisation d'un réseau social)*, C-252/21, ECLI:EU:C:2023:537.

⁶⁵ *Ibidem*.

⁶⁶ *Ibidem*.

Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi a nie je inkorporovaná do ZFEÚ. V rámci slovenského vnútroštátneho práva je kontrola koncentrácií upravená priamo v zákone č. 187/2021 Z. z., o ochrane hospodárskej súťaže, ako jedna z foriem nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže. Rovnako tak, aj v podmienkach Českej republiky je spojování soutěžitelů upravené v § 12 a nasl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

V prostredí digitálnych platforiem sa stretávame s nezanedbateľným množstvom koncentrácií. Za posledných 10 rokov 5 najväčších spoločností (konkrétne sa jedná o skupinu technologických gigantov GAFAM) celosvetovo uskutočnilo viac ako 400 akvizícií.⁶⁷ Značné množstvo z týchto ekonomických spojení na trvalom základe je však nenotifikovaných. Je tomu tak zrejme v dôsledku vymedzenia prahových hodnôt založených na obrate, ktoré nezohľadňujú dynamiku slubných začínajúcich podnikov (start-upov) na digitálnych trhoch, ako aj riziko zvýšenej dominancie veľkého poskytovateľa služieb základnej platformy vyplývajúce z jej akvizícií menších inovatívnych firiem.⁶⁸

Akt o digitálnych trhoch článkom 14 v podstate rozširuje množinu subjektov povinných notifikovať Komisiu o zamýšľanej koncentrácii, nad rámec podmienok stanovených nariadením č. 139/2004. Podľa čl. 14 ods. 1 Aktu o digitálnych trhoch, „*strážca prístupu informuje Komisiu o akejkoľvek zamýšľanej koncentrácii v zmysle článku 3 nariadenia (ES) č. 139/2004, ak účastníci fúzie alebo cieľ koncentrácie poskytuje základné platformové služby alebo akékoľvek iné služby poskytované v digitálnom sektore alebo umožňuje získavanie údajov, a to bez ohľadu na to, či podlieha povinnosti oznámenia Komisii podľa uvedeného nariadenia alebo príslušnému vnútroštátnemu orgánu na ochranu hospodárskej súťaže podľa vnútroštátnych pravidiel o fúziách*“. Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že bez ohľadu na obratové kritériá stanovené v nariadení 139/2004 (čl. 1 a nadväzujúce) či napríklad slovenskom vnútroštátnom zákone č. 187/2021 Z. z., o ochrane hospodárskej súťaže (§8), prípadne českom zákone č. 143/2001 Sb., o ochrane hospodárskej súťaže (§13), pokiaľ sa subjekt „ocitne“ v postavení strážcu prístupu a zamýšľa fúziu so subjektom poskytujúcim služby v digitálnom sektore, musí o tom notifikovať za stanovených podmienok Komisiu. To, čo možno rozumieť službami v digitálnom sektore, zase spresňuje čl. 2 ods. 4 vymedzujúci, že digitálny sektor je sektor produktov a služieb poskytovaných prostredníctvom alebo s využitím služieb informačnej spoločnosti. Služba informačnej spoločnosti je každá služba poskytovaná informačnou spoločnosťou, to jest každá služba, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ by sa strážca prístupu plánoval ekonomicky spojiť na trvalom základe so subjektom, ktorý nepôsobí v oblasti sektora digitálnych služieb, respektíve by subjekty zamýšľajúce koncentráciu nenaplnili prahové hodnoty založené na obrate, notifikačná povinnosť mu (im) nevznikne.

Článok 14 ods. 5 Aktu o digitálnych trhoch zároveň stanovuje, že príslušné orgány členských štátov môžu použiť tieto informácie na požiadanie Komisie o preskúmanie koncentrácie podľa článku 22 nariadenia (ES) č. 139/2004. S poukazom na citované, po plnom

⁶⁷ TREASURY, H. M. et al. Unlocking Digital Competition, Report of the Digital Competition Expert Panel. In: Gov.uk [online]. March 2019 [cit. 2023-07-18], s. 12. Dostupné z: <<https://www.gov.uk/government/publications/unlocking-digital-competition-report-of-the-digital-competition-expert-panel>>.

⁶⁸ HUTCHINSON, Ch. S. et al. Big Tech's Acquisition Challenge to EU Merger Control. *European Competition Journal*. 2023, Vol. 19, No. 2, s. 235.

nadobudnutí účinnosti Aktu o digitálnych trhoch si strážcovia prístupu bez ohľadu na ich obrat nemôžu byť istí, či Komisia nebude skúmať ich zlúčenie.⁶⁹ Zásadné fúzie v oblasti digitálnych trhov mapuje napríklad *Argetnesi*,⁷⁰ konštatujúc, že presadzovanie kontroly fúzií sa doteraz nedokázalo vyrovnáť s mnohými výzvami, ktoré predstavujú digitálne trhy. Aj pri koncentráciách a stanovení špecifických povinností pre subjekty v pozícii strážcu prístupu, v tomto prípade konkrétne povinnosť notifikovať Komisiu o plánovanej koncentrácii, je zdôraznené zameranie na oblasť digitálnych trhov, keďže pri spojení gatekeepera so subjektom nepôsobiacim v sektore digitálnych služieb mu povinnosť notifikovať Komisiu o plánovanej fúzii podľa Aktu o digitálnych trhoch nevznikne.

4.3 Dohody obmedzujúce súťaž

Spomedzi troch nedovolených foriem obmedzovania hospodárskej súťaže je podľa prvého dojmu zrejme najmenej vypuklá korelácia medzi Aktom o digitálnych trhoch a dohodami obmedzujúcimi súťaž. V rámci záväzného textu nariadenia sa explicitne s dohodami stretávame v podstate iba v čl. 1 ods. 6, ktorý stanovuje, že uplatňovaním nariadenia nie sú dotknuté čl. 101 a 102 ZFEÚ, a ani vnútroštátne pravidlá hospodárskej súťaže zakazujúce protisúťažné dohody, rozhodnutia združení podnikov či zosúladené postupy.

Vychádzajúc z prezumpcie, že spoločnosť Google a spoločnosť Meta⁷¹ sú v pozícii strážcov prístupu, v praxi súťažných autorít sa stretávame aj s dohodami medzi nimi samotnými. V tomto smere poukazujeme napríklad na konanie vedené Európskou komisiou⁷² na podklade čl. 101 ZFEÚ. Spoločnosť Google poskytuje služby reklamnej technológie, ktoré sprostredkujú medzi inzerentmi a vydavateľmi aukcie v online priestore pre obsahovú reklamu na webových stránkach alebo v mobilných aplikáciách v reálnom čase, a to aj prostredníctvom tzv. „programu otvorených ponúk.“⁷³ Vyšetrowanie Európskej komisie malo smerovať k preskúmaniu dohody medzi Google a Metou, ktorú spoločnosti podpísali v septembri 2018. Táto dohoda sa týkala účasti Meta na programe otvorených ponúk spoločnosti Google. Komisia vyjadrila obavu, že dohoda môže byť súčasťou úsilia obmedziť alebo narušiť hospodársku súťaž na trhoch s online zobrazovanou reklamou a súvisiacimi sprostredkovateľskými službami. Dňa 19. 12. 2022 však Komisia predmetné konanie ukončila, pričom v dostupnom dokumente sa neuvádza, z akých dôvodov.⁷⁴

Akt o digitálnych trhoch však nijako špecificky dohody medzi jednotlivými strážcami prístupu neupravuje. Z tohto dôvodu sa konania, ktoré budú vykazovať známky dohôd obmedzujúcich súťaž aj naďalej budú spravovať čl. 101 ZFEÚ, respektíve pokiaľ budú mať účinky len v rámci vnútroštátneho relevantného trhu, tak vnútroštátnymi súťažnými predpismi. Táto skutočnosť preukazuje, že súťažné právo bude aj napriek cielej právnej

⁶⁹ ROBERTSON, V. The Future of Digital Mergers in a Post-DMA World [online]. 7. 4. 2023 [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4410362>.

⁷⁰ ARGENTESI, E. et al. Merger Policy in Digital Markets: An ex post Assessment. *Journal of Competition Law & Economics*. 2021, Vol. 17, No. 1, s. 132.

⁷¹ Známa aj pod označením Facebook.

⁷² Competition Policy, AT.40774 Google-Facebook (Open Bidding) agreement [online]. 14. 3. 2023. [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40774>.

⁷³ Z pôvodného anglického „Open Bidding Programme“ (voľný preklad autorky).

⁷⁴ Competition Policy, AT.40774 Google-Facebook (Open Bidding) agreement [online]. 9. 1. 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40774>.

úprave v podobe Aktu o digitálnych trhoch predstavovať nástroj sankcionovania praktík online platforiem, ktoré môžu deformovať trhy v rámci digitálneho sektora.

Záver

Aký je teda vzťah súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch? Veľmi zostručnene povedané, Akt o digitálnych trhoch má vo vzťahu k jestvujúcej súťažnej regulácii doplnkový charakter. Podľa zákonodarcu EÚ Akt o digitálnych trhoch chráni iný právny záujem ako súťažné právo. S týmto konštatovaním sa v zásade stotožňujeme dodávajúc, že diferenciacia sa prejavuje predovšetkým vo vzťahu k špecifickému okruhu subjektov, ktorým sú uložené špeciálne povinnosti či zákazy, ako aj vo vzťahu k regulovanej oblasti, a teda trhom v digitálnom hospodárstve. Vnútroštátne konania úradov na ochranu hospodárskej súťaže, ako aj konania vedené Európskou komisiou vo veciach porušenia pravidiel hospodárskej súťaže boli v značnom ohľade modelovými príkladmi pre koncepciu ustanovení Aktu o digitálnych trhoch, ktorý svojim univerzálnym prístupom (*one-size-fits-all approach*) ukladá rovnaké kategórie povinností pre strážcov prístupu, bez ohľadu na rozličnosť obchodných modelov, segmenty ich pôsobenia, ich vnútornú organizáciu či štruktúru. Snahu o reguláciu silných hráčov v prostredí digitálnych trhov možno vnímať pozitívne, keďže precíznejšia regulácia veľkých online platforiem dlhšie zaostávala, o čom svedčí aj alternatívne sankcionovanie nežiadúcich praktík využívaním iných nástrojov v rámci rozličných právnych odvetví, predovšetkým súťažného práva či práva na ochranu osobných údajov. Ako sme načrtli, vo vzťahu k potenciálnej súbežnej aplikácii súťažného práva a Aktu o digitálnych trhoch v nadväznosti na zásadu *ne bis in idem* môžu nastať určité aplikačné problémy, avšak benefity novej právnej úpravy prevažujú nad eventuálnymi úskaliaми, ktoré ich uplatňovanie prinesie. Podľa čl. 53 Aktu bude Komisia pravidelne vyhodnocovať naplnenie cieľov nariadenia, ako aj jeho vplyv vo vzťahu ku komerčným používateľom (predovšetkým malým a stredným podnikom) a koncovým používateľom, čo umožní modifikáciu znenia Aktu prispôbenú dynamickým podmienkam digitálnych trhov.

On the Relationship between the Digital Markets Act and Competition Law

Simona Rudohradská (<https://orcid.org/0000-0002-6711-2141>) –

Regina Hučková (<https://orcid.org/0000-0003-4731-0770>)

Abstract: This paper deals with the newly adopted Digital Markets Act and its relationship and impact on competition law. The legal framework of competition law and standard instruments of competition law have so far served in several cases as a tool for punishing the practices of online platforms whose actions showed certain digital specifics in connection with their market power. As the subject of the regulation is to contribute to the proper functioning of the internal market by establishing harmonized rules that will ensure competitive and fair markets in the digital sector throughout the Union for all businesses, it is obvious that it will intersect with the issue of competition. The main goal of the paper is to examine and to approximate the fundamental features of relationship between the Act on Digital Markets and competition law regulation and clarify the impact on the pillars of competition law.

Keywords: competition law, Digital Markets Act, online platforms, gatekeepers, ne bis in idem